

Издаје суботом.
 Цијена:
 За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
 СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
 НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
 на годину 6 ₰, на по год.
 3 ₰, на четврт године 1 ₰,
 и 50 новчића.
 За све остале земље у
 ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
 годину 20 франака, на по
 године 10 франака, на чет-
 врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се у пла-
 ћеним новчанима непосредно
 администрацији „Гласа Цр-
 ногорца на Цетиње, а може
 се и картон упутицом на
 пошту у Котор. Дониеси ши-
 лу се уредништво. Руко-
 писи се не враћају.

За одласке плаћа се од
 реда 5 новчића. За неће а
 на дуж вријеме није.

ЦЕТИЊЕ, 5 октобра.

Србија је, у Варварину, прославила осамдесету обљетницу сла-
 не побједи на томе мјесту српске и
 руске војске, под великим Карађор-
 ђем. Док нам не стигну тамошње
 новине са потоњим описом, спомену-
 ћемо само, да је у окупљеног народа
 изазвао највише одушевљење брзојавни
 поздрав г. Сергијева, повјереника пос-
 лова цар. руског посланства у Био-
 граду. У том поздраву помиње Г.
 Сергијев, како је Варварин био први
 славни почетак војничке дружбе рус-
 ког и српског народа на којој се осно-
 вала српска држава. Тај славни по-
 четак највише је јемство, да је и од
 сад на довијека у тој дружби најви-
 ша корист и срећа по оба народа.

Министар предеједник италијан-
 ски, Ф. Криспи, говорно је прошле сри-
 једе у Фиренци, при једном јавном о-
 бједи њему у почаст, политички говор,
 који се са многих страна жељиво и не-
 стрпљиво очекивао.

Париски „Figaro“ био је донио,
 крајем прошлог мјесеца, разговор свога
 сарадника Жака Сен-Сера (поријеклом
 Розентала) са криспијем. Који се ту
 куне француском новинару: како трој-
 ни савез није његово дјело; како то
 није против Француске, но само у
 страху од ње склоњено; како би он,
 кад би Њемачка кренула на Францу-
 ску, заступно пут Њемачкој војсци;
 како ће тројни савез трајати само још
 двије године, а последије, бог зна хоће
 ли се обновити, јер нико не може
 знати, ко ће му тада бити пријатељ,
 кога супарник. Сав му разговор бјеше
 задахнут живом жељом, да се измири
 са Француском.

Тај „Фигаров“ чланак бјеше мно-
 го неповољан Криспијевим пријатељи-
 ма у Бечу и Берлину, у толико више,
 што Криспи није могао сасвим по-
 рећи извјештаја „Фигарова“, само што

су његове новине, као што је „Ri-
 forma“ увјеравале, да је француски
 новинар много претјерао. То није мо-
 гло задовољити сјeverну дружбу Кри-
 спијеву, те он мораде похитати, да
 избрише неугодне трагове своје љу-
 базности према Французима

У свом дугом говору највише је
 наваливао на „иреденту“, ону политичку
 дружину у Италији, која хоће да прибави
 Италији оне италијанске крајеве, који
 су још под туђом владом (irredente),
 а на име Трст и Тренто, те је за то
 тај правац највише противан Аустрији.
 Доказујући неоспованост иредентизма
 и потребу тројног савеза по Италију,
 Криспи ј рекао, да је Аустрија мно-
 го корисна Италији, у њеној борби са
 Папом, и да је заклања од навале сло-
 венске (тако јављају „Нов Сл. Преси“),
 те за то би ваљало Аустрију створити,
 да се случајно није застала.

Тијем би ријечима поштовани
 Криспи — ако је глас Нов Сл. Пресе
 истинит — потпуно доказао, да Ита-
 лији пријети велика погуба од навале
 словенства. Познато је, да је Чех Па-
 лацки први рекао: „Аустрију би ва-
 љало створити, да се није застала“.
 Кад је дакле већ први министар садаш-
 ње италијанске владе и сам толико зара-
 жен словенским духом, да позајмује чи-
 таве изреке познатих словенских вели-
 кана, да колико су они већ у ждријелу
 свесловенском, који су вагда пријатељи
 словена, и ако су добри италијански
 родољуби. — Ако пак пошт. Криспи
 није знао за палацкову изреку — мо-
 жда му ипак ни имена није било —
 тада је то случај препостављене армо-
 није Лајбнице: Жак Сен-Сер прича
 у „Фигару“, да је Криспи старином
 Арбанас. Како у јужној Италији имају
 и старе словенске насеобине, може
 лако бити да се француски новинар
 побркао (то им се лако дешава у ге-
 ографији и етнографији), и да је Г.
 Криспи старином словенске крви.

Вриједно је споменути и одзивање
 новина.

Прије свега, италијански листови
 биљеже, да нијесу ни сви слушаоци
 били одушевљени ријечима говорнико-
 вим. Неки нар. посланици и сенатори
 не хтједоше ни саслушати краја, по
 изахоше из дворане.

Французи, и ако их је погладно
 да су они „најљубазније осмијеваће
 цивилизацијене, признају особите важно-
 сти ријечима Криспијевим.

Највише је говорник угодио Бечу
 и Пешти. Тамо је све задовољно и
 весело, осана и алилуја!

Но, и ако је Беч осредак тројног
 савеза, ипак му је највиша снага још
 у Берлину; а Берлин се није толико
 обрадовао Криспијевој пјесми, колико
 Беч. Без полуслужбене „Norddeutsche
 Allg. Zeit.“ управо ни један лист није
 пуно задовољан. Многи су се често
 пренади од најближе будућности. Како
 за двије године тројном савезу истиче
 рок, у Берлину не вјерују да ће га
 Италија обновити, те би тако уз Ње-
 мачку остала сама Аустро-Угарска, а
 ни ова, у случају великог рата, не би
 толико ваљала Њемачкој колико сад,
 јер би велики дио своје војске морала
 кретати на Италију, или бар оставити
 на стражи према Италији. Да ли је
 тај страх берлинских новина оправдан
 или није, о томе није наше судити;
 ми само биљежимо појаву, која сама
 по себи много значи.

У осталоме, поред свега тога, при-
 знаје се са свијех страна, да је Криспи
 у Италији „господар положаја“, данас
 можда више по прије. Јер и ако чета
 нема кога да их поведе, и за смрти
 Бакаринија, пошљедњег друга Каиро-
 лова. Избори ће се, по свој прилици,
 свршити исто тако повољно по Кри-
 спија, као што би било и да није ни
 зауставио у Фиренци.

Од осталих јевропских догађаја
 прошле недјеље још ни један није то-
 лико сазрио, да би се о њему могло

поле поуздаво расправљати; без мож-
 да једине Португалије, гдје су дога-
 ђаји, од како је Мартенс Ферас по
 позиву краљеву узалуд покушавао да
 састави владу, не само сазрели, по то-
 лико презрели, да се може сваки час
 очекивати да отпадне плод, онај плод
 са државног дрвета, који се зове —
 краљева круна, и ако краљеве кривине
 у том послу, ванштину, и ма.

Бечка полуслужбена „Politische
 Correspondenz“ донијела је прошле
 недјеље глас, како је Њег Имп. Ве-
 личанство Цар Александар III. изволио
 даровати Црној Гори морски пароброд
 „Јарослав“, од 1200 тонелата, купив-
 ши га од добровољног друштва за
 црноморску морнарицу; при томе се
 додаје, да ће тај брод бити наоружан
 и да ће на њему, до даље наредбе,
 чинити службу руски морнари и ка-
 петани.

На тај глас надовезују остале
 бечке и пештанске новине, као што су
 обје „Пресе“ а наиме „Нова Слободна“,
 и наш пријатељ „Pester Lloyd“ велику
 тужбу, уз вику и грају, како је томе
 броду намијењено да буде почетак и
 матица убојне морнарице црногорске,
 како, по берлинском уговору, Црна Гора
 нема права заводити убојних бродова
 у својим морским пристанима, како је
 то повреда уговора, и т. д. и т. д.

Тај глас „Pol. Corr.“ исте је направе
 као и многи други злослутни и пазни-
 љени гласови: У колико има у њему
 ново, то је лажно.

Неке стране новине — наиме бач-
 бечка „Нова Сл. Преса“ — донијеле
 су одавно — биће нека два мјесеца —
 брзојав са Цетиња, да је Русија да-
 ровала Црној Гори један већи вапор
 од 1200 тонелата, у вриједности од
 више стотина хиљада рубаља. И ништа
 више. Ми се нијесмо хтјели обзирати
 на тај глас, и ако смо знали да није
 неоснован, док дар царске милости не

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“

Зулум Махмут-паше Бушатлије, у
 Паштровићима 1785.

Прилог к српској историји

од

Дионисија Миковића.

(Продужење.)

Одлука паштровска оружјем бра-
 нити своје светиње и права која су
 им поштовали грчки, римски, српски
 и бугарски владоци за толико стотина
 година, *) јако разјари Французе и
 одлуче се на недично дјело т. ј. на
 вјеру поубијати све старјешине. Но
 то им не пође за руком јер се они
 нијесу одазвали њихову позиву, у
 Будву. За смету својих успјеха сма-
 трали су највише тадањег „шендика“
 (начелника) паштровског Савића Ми-
 ковића; и пошто овај није дошао на
 позив у Котор, **) француска војска

једне бурне и кишевите ноћи, онколи
 му кућу. Чим је војску опазио стана
 на њу кроз прозор пуцати и неколи-
 цини је задао рана. Кад је и сам до-
 био двије ране на десној руци, ухвате
 га и одведу у Будву. Како је те ноћи
 као што прије примјетисмо падали
 силва киша и бјеснила олуја, а пра-
 то непогоди његова се кућа налазила
 под селом (Челобрдом) удаљена од дру-
 гих кућа, сељани нијесу за овај дога-
 ђај знали прије него што је војска
 близу Будве са плијеном стигла. Да
 се тако није догодило тешко да оћаше
 и један Француз те ноћи своје главе
 из Паштровића изнијети. Њега су
 окривили као бунтовника и противника
 државним основама, и на тепским су
 му мукана живот узели.

Кад је пошљедњи децембар год.
 1813, избројно пошљедње дане фран-
 цуског господства у Бочи, а свети Пе-
 тар предузео управу над њом, Сава

свог рођака, начелника Савића, обали сву кривицу
 Замоди дружину да потрдне пред заповједником све
 што он рекне а да с тим неће учинити ни жао
 Савићу; јер се тиме њихова живота, тако је и било.
 Кад из је заповједник к себи призвао и стао их
 љутито за непокорност питати, Илија га упитао:
 Зашто није завоједник се тога посла тиче, начелника
 ошљеског, па кад му је овај казао да га је звао,
 онда му Илија рекне да га је залуд звао; да је он
 у Црној Гори, и служи жељама Петра I. светог
 Паштровића његовим; и да је он једини који буну
 Паштровиће против владе; и да они у име свједу
 паштровића најављују своју вјерност и оданост
 према францускоме народу и његовој влади. Ова
 изјава била је само кадра да им живот спасе. Не-
 ки казују да је и Савићу био стигао позив кад и
 осталима па да га је Илија сазрио да га највјерно
 код владе вада, али ја не вјерујем да је так било.
 Дионисије.

Архимандрит поврати се у опустошени
 и порушени манастир Прасквицу, те
 га је успјешно стао поправљати.

Чим је св. Петар завладао Бочом,
 постарао се да пронађе кости свог
 љубимца Савића Миковића и да му их
 свечано у Прасквицу пренесе, али ни
 његово заузеће као ни Паштровића, ни-
 је крунисато успјехом: јер му нико није
 за гроб дознао! Калуђерима и Кептери
 пренијели су Паштровићи кости у ма-
 настир Прасквицу 12 априла 1814.
 Сава архимандрит, није им хтио поћи
 у спровод јер је на њих, особито на
 синовца Димитрију, љут био: што ни-
 јесу хтјели оставити манастир, и с
 њим, као што им је предлагано, побје-
 ћи у црногорску нахију Црницу.

Овом су приликом пронале све
 старине којима је манастир пребо-
 гат био: јер су се у њему чувале све
 најглавније старине које су Паштро-
 вићи имали а односиле би се на
 српску историју а на особ на историју
 ошљине паштровске. Ту је било писма
 од српских, грчких, римских и буг-
 гарских владалаца, и и од султана
 Бајазита другог. С те негоде ова
 ошљина нема а тешко да ће икад има-
 ти своју потпуну историју, што је и
 неопцењива штета по ошљу српску исто-
 рију.

Турци и Французи грдно опусто-
 шили манастир Прасквицу али се
 сјај звијезде и не примјећује код сун-
 ца. Он се у славу Божју и дарежљив-
 вости славне брацке Русије која му је

године 1798 даривала „сто и педесет
 червоних цкинахъ вѣчной пенсїи“) ли-
 јепо поправио и цијета да на оправда-
 ну диму служи светоме православљу.
 Он ће ако Бог да и у будуће код
 хваледостојног старања надлежне ду-
 ховне власти, брства му, и у ошће
 народа паштровског, бити предмет за
 истицање угледа који се уздиже до
 најдивнијег људског узора, на диму и
 радост српства и православља и пјесну
 славу блаженопочивших му ктитора
 особито царице Екатарине, Цара Павла
 и Цара Александра.

VI.

С према Челобрду на јужној стра-
 ни далеко околу петнаест минута лежи
 село Ђењаше. „Судино брдо“, тако
 звано што су на њему Паштровићи
 некад о својим потребама вијећали и
 о догађајима судили, лежи му на ие-
 точној страни, а на западу простре-
 се пред њим равнице окићене раним
 питомим дрвћем; на јужној Чесми-
 ново; а на сјеверној Учачица.

И у овом селу има мала црквица
 посвећена светом Оду Никоди. Њу су
 сазидали сељани некад кад је колера

*) Овдје ми је споменути да су овом цркви-
 цом наджалани мно и баци који су постали учите-
 љи и свештеници. Међу овима спадају два честита
 митрополита црногорска, блаженопочивши Висарио
 Љубиша, и данашњи, господин Митрофан Ван, у
 најзадње врјеме овом се црквицом наджалвао мој
 члани ученик О. Данко Угриновић, који се по на-
 логу високе Надлежне духовне власти код мене
 за високи и свети свештенички позив спремно, и
 О. Амвросије Рафеловић, монах, који је крвну спре-
 му добио од честитог српског црковног г. Пеште Ми-
 цора члана консисторије у Котору, Дионисије.

доплови у наше воде, или бар док не крене амо.

Сад пак, пошто аустро-угарски листови тај стари глас погријевају, само да му могу придати злобне потворе, ми смо овданишњи изјавити:

Брод, који је Његово Императорско Велачанство руски Цар изводио поклонити Његову Височанству, нашем Господару, и Црној Гори, пеће бити више оружан од ма кога пароброда трговачког пловодбеног друштва „аустро-угарског лојда“. Том је броду намијењено само да буде пријеход свакојерном нашем домаћем извозу и увозу. Сва противна измишљавања и проношења лажна су и пријеварна.

Могли смо знавати, да су се неки од поменутих листови чисто радовали, што су тим добили прилику показати, како је Русија кренула да повриједи берлински уговор, те се сад не може тужити на повреду тог уговора у Бугарској. Жао нам је што им ту радост морасмо покварити. Но у лажи су кратке ноге, а још краће радости.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 5 октомбра.

(Њихова Имп. Височанства на Цетињу.) Прије свега ваљало јављати нашим поштованијем читаоцима оно што нам је случајно у прошлом броју овога листа постало. Осим споменутих лица, у пратњи Њиховијех Императорских Височанстава, дошао је и наставник Његова Имп. Височанства Александра Георгијевића Г. проф. Н. Б. Струве. Малеши Свјетли синчић Њиховијех Височанстава остао је уз Своју Дадилу на вапору. — Придодав ово, слиједимо са почетним редом.

Послије уредног дочека и поздравља са Свјетлим члановима Владалачког Дома и послје кратког одмора, био је прије 7 часова у Владалачком Дому породички објед. У 7^{1/2} часова била је Величанствена бакљада од преко триста зубља. Ова огњена поворка, кренула је с големом пијаци „Зетског Дома“ и прошла је телеграфско-поштарском улицом, затим главном улицом преко велике пијаци и ту се устави пред Свјетли Двор. По сриједи пламене поворке ишла је војничкијем кораком наша млада музика, свирајућ „Романовски Марш“. У тај час све што живе на Цетињу слегло се пред Свјетли Двор. Из хиљада

морила, али то вријеме немамо чим обилежити.

Кад су турци овуда пријешли, о љачкају село, и црквицу поруше тако, да се у њој ни данас не прјева Војаствена литургија.

VII.

На врху брда Улачице под селом Бенашем на сјеверо-западној страни, мору на поглед, бијели се мала црквица. Сазидали је Пашировићи у славу светог оца наше првог српског архиепископа и просвјетитеља, у вријеме кад је у Пашировићима кољера морила, а ако ћемо вјеровати историји из уста народних, у шеснаестом вијеку.

Кад су ову црквицу сазидали, завјетовали су се и постити у славу његову цијелу седмицу пред даном његова спомена. Овај завјет и данас Пашировићи, ако не сви а оно већинем, испуњају: као завјет својих предака.

Турци су и ову црквицу порушили, али су је Пашировићи на скоро обновили. Била је опет зануштена да се у њој није литургијало биће већ петнаест година. Прошле године нешто су је Бенаши поправили да се у њој литургијало на дан светог Саве ове године.

VIII.

Близу Бенаша на јужној страни лежи село „Врба“ и ово село има малу црквицу посвећену светом великомученику Димитрију. Она се бијели у малом дубовом грмењу одма више пута, на јужној страни Бенаша.

грла заори: Живјела Њихова, Импер. Височанства! У тај мах изађоше на прозоре и на велики балкон сви Узвишени чланови нашег Владалачког Дома са Њиховим Императорским Височанствима. Кад се мало урнебени усклици утишаше, читао је проф. г. Јован Ђецава овај поздрав:

Ваша Императорски Височанства!

Посред ових буктиња, којима је свјетлост мала спрема жара нашег одушевљења, дозволите и мене, скромноме бесједнику, да слабим даром говора искажем силу оних осјећања, којима су данас испуњена вјерна срца свијех Црногораца.

Минула је већ година дана, а сви се живо сјећамо, и никада оног трепутка заборавити нећемо, кад је Милост Божја излила вишњу благодат на ови Свјетли Дом, а с Њега и на цијелу Црну Гору, те се испунише жеље и оживише нади, који се тихо носиле у срцима Црногораца кроз читаве мучне и крваве вјекове, жеље и нади: да се ово крваво гњијздо српске слободе, ова крајња стража Словенства и Православља, изложена крутином вихорима са свијех страна, ослажи јакијем заплећем матице словенске и силнога царства, у којем сунце нигда не заходи, и опаше тврдијем пасом сродства и пријатељства са високим Домом, који данас дрма шестим дијелом земаљског шара.

Бог је милостиви услишао молитве наше и наших предака, и ми смо данас сретни нараштај, који је доживио, да помоћу тијех веза види своју отаџбину, у свој скромности и оскуности њеној, снажни и богату ослоно на силнога и моћнога савезника свог, на 112 милиона једновјерне и сродне, браће на високи Владалачки Дом, у којем данас два цвијета из нашег врта жилце своје пуштају.

Бог се ето Милостиви састарао и за слабог и нејаког, да не остане слаб и нејак, по да стече моћ невиђену, која ће га одржати здрава и читаву у љутоме боју, који и народи бију за свој оштећак.

Бог је за то вјечита хвала Милости Божјој! Ми ћемо се вагда обраћати Свемогућему топлијем молитвама, да нас учини достојне ове велике милости Своје, да осјени крилом небесне моћи Њихова Императорска Величанства Цара и Царицу Руску и Њихова Височанства Књаза и Књагињу Црногорску, да им удијели вишњу помоћ Своју, којом ће се

Путем испод ове црквице пријешли су Турци, и грдно је поруше. Тек године 1875 сељани су је нешто поправили.

IX.

На врху Чесминова на јужно западној страни Бенаша, бијели се, на лијени поглед мору, црквица „св. Неђеља“, и она је спомен побожности праћедова. При Махмутову проласку била је исте судбине које и пред поменуто црквице.

Ова је црква нешто поправљена год. 1867. а лијено обновљена и авдијом опточна, године 1872, а обновљење је изведено прилозима околињих сељана и других Пашировића.

X.

На јужно источној страни цркве свете Неђеље, под високом гредом просуле се по равницама брежуљцима и стрменима куће највишег села паштровског зваог: Тудоровић. *)

На путу којим се у ово село иде из Врбе (Рађезовића) стоји саборна црква ове парохије, посвећена успомени светог оца Николе, са звоником од три ока и три мала звона.

Црква светог Николе нешто је дужа од споменутих црквица, али се од њих ширином и висином не одљкује. И она је из минулих вјекова а по прилици из петнаестог. Турци и њу опљачкаше и порушише, али су је се-

*) По најновијем „Шематизу Правосл. Еписк. Беокогорско Дубровачке консисторије ово село броји 32 дома, и 264 душ — а цијела оштина 652 дома и 3284, душе.

оспособити на свако дјело право и подобно тврдој и поузданој будућности Словенства, да испопише вишњи благослов Свој на Оне, које је промислом својим одабрао, да буду вјежна залога чврсте крвине и сродствене везе између нашег Свјетлога и Високог Владалачког Дома Романова, — на оне, који су нас данас усрећили високим походом својим и које ми имамо високу част поздравити данас у средини нашој топлим и одушевљеним усклицима:

Живјело Његово Императорско Височанство Књаз Ђорђе, Максимлијановић Романовски!

Живјело Њено Императорско Височанство Књагиња Анастасија Николајевна Романовска!

За овиме наши млади музичари засвираше: „Боже Цара храни“, и послје „Убавој нам Црној Гори“. Клицање: Живјела Њихова Императорска Височанства! Живио православни Цар! Живио руски народ! орило се и развијегало од брда до брда. Освијетљење, како по улицама тако и по околним брдима, било је сјајно. Све је горело једним пламеном. Управ као да је природа наше Цетиње створила за освијетљење. Околне главине изгледале су као да су по њима попадале звијезде с неба и наслагале се у огњене вијенце.

За бакљадом, наша музика свирала је пред Свјетлим Двором неколике одабране комате из свог малешног али мелодичног музикалног репертоара. Послије музике народ се развиша својим кућама; али весеље по варошким улицама, гостионама и кафанама, трајало је до пред саму зору дана другога.

Други дан. У уторник 2 о. м. у 11 часова било је примање у Свјетлом Двору, гдје је Његово Височанство наш Господар изводио приказат Његовом Имп. Височанству Своме Царском Зету: све наше министре са секретарима, све великодостојанственике, и друга оштинска лица. Његово Императорско Височанство са урођеном благонаклоношћу као што доликује Упуку Цара Ослободила и Цара Мученика и првове Рођаку Цара Александра III. најљубазније са сваким се руковао.

Послије подне био је пријем свијех преставника странијех Дворова са секретарима. У 4 часа, у друштву

љани одма друге године обновили, како се и данас види.

XI.

Јужно западно село Тудоровићу, под високом гредом стоји крпевичи брежуљак а под њим пукла пред очима избрдица, која међу околним крпевичитим брежуљцима изгледа као јама. Приповиједа се да је ту некад био манастир (наравно православни) и надаље да се једном пролио више њега на греду силни ошпрк, па да се под притиском ове силне напасти свесим разрушио т. ј. вода га одијела! И запета овђе се и још примјеђују остаци неке грађевине, по којима се може мислити да је овђе била нека знатнија грађа из богате српске прошлости.

И још се примјеђују остаци камена од црквеног олтару.

Манастирска црква била је посвећена светој Петки (26. Јула.)

Покрај ове развалине и испод ње пријешао је Махмут наша Бушатлија с војском, и остатке који су били смјештени за грађу новог манастира, положи и оштети да се већ грађа није преузела.

Године 1880 оградилу су Тудоровићи помоћу прилога побожне браће Пашировића, на брежуљу више провале, малу али лијепу цркву посвећену успомени разорене манастирске цркве. Свећена је исте године и благословом Н. Преосвеш. Г. Епископа Дра. Герасима Петрановића, освјећење су свршили Василије Перезић, као игуман

Њиховијех Височанстава и свијех Узвишенијех чланова Владалачког Дома, Њихова Императорска Височанства, изволише у дворским кароцама извести се до на „Белведер“, отклен се повратиле пред саму поћ. Њихова Височанства на повратку дочекале су голмиле петипског грађанства одушевљено клицући: „Живјели“, а наша млада музика стојала је спремна на великој пијаци, да Их поздраве *Лихтембергским мариом*. Оне вечери наши млади музичари отсвираше вјештачки овај музикални програм:

1. „Лајхтемберг Марш“, од *Вилера*.
2. „Сложно браћо“, потпури из словенских пјесама, од *Вилера*.
3. „Вера“, полка мазурка, од *Вилера*.
4. „Жизњ за Царя“, потпури од *Глике*.
5. „Јелена“, француска полка, од *Вилера*.
6. „Т' ашо апсога“, од *Тости-а*.
7. „Рокеана“, марш од *Минкуса*.

И са овиме дође поћ и сврши дан други.

Трећи дан. Прије подне спроведоше Њихова Императорска Височанства у кругу својих Узвишених Родитеља у Владалачком Дому. Прије два часа послје подне, Њихова Височанства Књаз-Господар и Књагиња Милена, извољеше, у отвореној дворској кароци извести се до над Баице, да сусрету Свог Свјетлог малешног Унука, Његово Императорско Височанство *Серјаја Георгијевића*. Послије 4 часа, свирала је музика испред Свјетлог Двора, на дворској ливади. У пет часова повратише се Њихова Височанства и допритише Свог Свјетлог Унука, малешног Књажевића Романовског. Пред Свјетлим Двором дочекала је Њихова Височанства и Царског Књажевића ушарабена чета гардијста, која је чинила вјештачке почасте.

(Из Бара) јавља нам наш дописник, да је и тамо лијено светкован 25 децембра, као дан рођења нашег Високог Господара и Књаза. Благодарјење је било у православној цркви, па у цамију, па у римокатоличкој цркви, и у све се народ молио једнако за дуг и срећан живот свог Узвишеног Владоца. По подне је било велико народно весеље на Ливадици.

(Из Дробињака) примили смо допис о радосној захвалности народа према Његово Височанству, што је

прасквички, Петар Миџор као прота и парох будваеки, Григорије Митровић парох тудоровски, уз асиствену моје маленкости. Ја сам био срећан да у овој цркви тај дан посвећење литургијем.

XII.

На јужној страни манастира Прасквиче у даљини около десет минута, налази се мали градић свети Стефан, тако назват по црквици светог архиепископа и првомученика Стефана. Ово је пријестоница општине паштровске. Измаља се из мора у облику граорасте тачке с ђерландом опточене. Са три стране море га плаче а са источне просуо се пред њим дробни пијесак: те с даљег погледа изгледа пред њим као исплажени језик. Кад вјетар море усколеба он покрије ову прјину и градић свесим у мору остане. Тада се види како вјешти и храбри мрнар пркосе страшим морским валовима трчећи за своје потребе из градића и опет у градић.

Градић свети Стефан (Castel san Stefano) опточен је дебелим зидом па ком су учињене многе пушкарнице. Зидали га Пашировићи плијеном од Турака који су пљенили у Солнском полу на повратку са обране которске. Благом ког су од Турака отели, сазидају за спомен побједи овај градић и у њему дванаест кућа т. ј. свакоме паштровском племену по једну кућу из које би се имало борити у случају душманског напада.

изволио тамо послати војводу Маша Врбицу, да измјери пут од Никшића на Тару. Споминју се нечувене тешкоће на које наилази грађење тог пута кроз валовити Туњомир и околину Шавника.

(Наши Музичари.) У колико нам наше скромно познавање музике допушта, као додатак ономе што рекосмо у прошлости броју овога листа, и данас ћемо неколико слова написати о нашој младој музици. Ученици господина капелника Вимера научили су до сада до тријестак разних музикалних комада. Познавање нота и раздјела времена, па и вриједност музикалних нота, изучио је г. Вимер своје младе ученике теоретично по музикалноме такту. Раздјелу времена и познавање свијех ноталних варијација, читају млади музичари прецизно и коректно. Млади капелник знао је своје младе васпитаче одомаћити у свијем ноталним потешкоћама. Све је комате удесио на домак своје младој чети. „Данилов марш“, излив је чисте српске мелодије из младе капелникове душе, а удепен за нашег младог Књаза Нашљедника. „Лајтхенберг марш“, састав је чисте словенске мелодије, који је млади капелник вјешто удесио за складно и весело марширање своје младе чете. „Zigeuner Waгон“, потпури по Штраусу, удесио је млади капелник у свијем музикалним облицима врло добро; само попутне тромбе и корни, нијесу најбоље одговорили цјелини. Биће заиста и због тога што је на нашој великој пијаци велика вјетрепа промаја, а можда узрок и умор свирача. Ипак све и сва скупа отсвираше млади музиканти доста добро: тим још више, што је „Zigeuner Waгон“, један је од мучнијех комада, који само стари и искусни музичари тачније могу отсвирати. „Donau Wellen“ валцу, интродукција му је одвећ пријатно мелодична, која почима са „басима“, па долазе „кларинети“ и „басфлигелхорни“ у „солима.“ Анданте је у валцу врло популаран и лако разумљив, али доста трудан за извршиоце, особито у другом „риторелу“ трећег и четвртог броја. „Реве-рије“ од *Ибулке*, спартитура је за флигелхорн „соло“, а на једном пасажу кларинет има доста тешкијех фигура, али обојица дотичнијех музиканта своје дјелове доста добро одиграше. Свршетак овог комада: басфлигелхорн и баси соли (pianissimo), много доприносе укупној мелодији. У „Бранкову колу“ (од Пачу-а) распоред

разнијех инструменталнијех гласова, вјештачки је млади капелник удесио, да одговара и мисли пјесниковој и мелодији композитора. „Јелена полка“ од Вимера, од особите је музикалне вјештине и пријатног ефекта. Како ту „полку“ наши музиканти отсвираше, заиста се не би постијели првих музикалних кругова. И сви остали музикални комади, које млада музикална чета свира, увјерили нас, да се заиста нијесмо преварили кад смо казали — у прошлости броју —, да је млади Чех, капелник г. Вимер, кроз мало мјесеци права чудеса почињо.

(Paul Melon), познати француски новинар и књижевник, наш лањски знапац, дошао је на Цетиње у прошлу сриједу, из Париза. Г. Мелон имао је част бити примљен јутрос у Његова Височинства нашега Господара и Књаза, и много се хвали милостивим пријемом у нашег Владаоца. Од лањскога путовања по нашијем крајевима, Г. Мелону много су омиљели јужни Словени, и он ће и сада поћи, преко Херцеговине и Босне, у Загреб и Биоград, ради допуне свога проучавања.

Књижевност.

Изашла је IX свеска „Нова Зета“ са овом садржином: 1. Петар П. Петровић Његош, I. До ступања на владу. Од Дра Л. Томановића. — 2. Дјевојка Справљеница, дјелство друго, од Никше Градића. 3. — Из Спахијеког доба. Приповијетка Е. Л. Маркова. Превод с руског Ј. Петковиће. — 4. Док је снаге. Пјесма А. Р. Шантића. — 5. Послање свечаности у Макарској. Од М. Томановића. — 6. Народне јуначке пјесме. X. Женидба младог Милана. — 7. О дукљанскијем ископинама. Од Т. — 8. Народне женске пјесме. 9. Књижевни преглед. Studi slavi di Letteratura ed arte. Marko Zag. — 10. Наши листови. — 11. Културне бљешке.

Старинар, Српског археолошког друштва, година VII. — Књига 2.

Садржај: 1. Два писма хиландарских калуђера. Од Дим. Руварца. 2. Спанићи на отоку Корчули у Далмацији. Од Вида Вуле-тић Вукасовића. 3. Римски натписи из Ђурије, Биограда и Костоца. Од М. Валтровића. 4. Дописи. 1. Из Крушевца. Од Саве Брајинца. — 2. Из Брзе Паланке. Од Симе Михаиловића. — 3. Из Прњавице. Од Мих. Ст. Ризнића. 5. Разне вјести. Од М. В. — Са три литографи савне таблице.

У Биограду, Краљевско-српска државна штампарија. 1890

Ово је колијевка паштровских Љубиша овђе досељених из поносне Херцеговине с крај ријеке Љубишнице у једанаестом столећу, а из којих доби српство између осталих † Стефана Митрова Љубишу, неумрла књижевника, и рођака му † Висариона црногорско брдског митрополита.

Под овим селом, а на горњој страни главнога пута који води преко Паштровића, у Сич, налази се мала црквица св. пророка и крститеља Јована, коју су сељани, како се мисли, у дванаестом вијеку сазидали. Овим је путем пријешао одјељак Махмутове војске и опљачкао село и црквицу.

Ова је црквица касније два пут поправљана и то последни у другој половини нашег столећа.

XIV.

Негдје у средини Паштровића између села „Дробиња“ тако зваог по ситном („дробином“) пијеску, који се на обали под селом налази, а на који су се Паштровићи за вријеме кнежевања Стефана Штиљановића, светог, последњег српског Деспота, а и прије и после — скупили као на згодно збориште, да о својим пословима расправљају, — и између села „Ријеке“ иначе позната под именом: „Крстац“, — извире изпод високих кршевита греда доста веља „Ријека Режевић“ На овој ријечи преко цијеле године меље жито неколико млина не

ПРОСВЈЕТА

„Матица Српска.“

Састанак књижевног одјељења 25. августа (6. септембра) 1890.

(Наставак на бр. 38.)

Члан Милаш А. Јовановић, као други оцјењивач споменутих позоришних дјела, наводи у својој оцјени, да би зајета вредно било испитати узроке, зашто ми рамањемо у драмском пјесништву, зашто нам оно толико заостаје за нашим лирским и епским. У народу, који је оне дивне епопеје сјевао да им се мора вас образовати свијет да дива, у народу, који је толико и онако њежних лирских пјесама сјевао, да их је образованом умјетнику тешко, да, немогуће достигнути, наносјетку у народу, који је кадран био толико и таких лирских и епских и умјетничких пјесника показати; у томе народу мора бити и драмског талента, тај народ мора моћи дати и драмских умјетника, пјесника. Па онет немамо велика бирићета у томе. Томе су нови докази дјела, која су стигла на расписану награду и од којих су три: „Слобода или матер дробњачке раје“, „Љепосава“ и „Хајдук Никац-Страхиња“ тако слаби покушаји, да о њима није вриједно ни ријечи трошити. Све је то почетничка работа и велика је смјелост била од писаца, који су их послали за награду.

Изузетак од тога чина драма „Ускоци“, која је пуна драмских љепота. Рађа је жива, забавља, поучава, одржава све једнако у радозналости, у заплетности. Заплет се природно заплиће, природно и расплиће. Има, до душе, неких омањака у стиху, у језику, али то се лако даје исправити. Дијалог је понегдје дужи него што би требало да буде, али то су звуди пјесничке љепоте и патристског одушевљења, које човјека гони, да их све дуже и дуже слуша.

Сиже је драма онај „Црни витез“, који даде повода те се написа вазда новела и приповијетка о страшним гусларима и ускоцима сињег мора јадранскога.

Драма има и неких омањака у мотивисању, али то су све такве мане, да се губе према утиску и љепоти цјелине. Још кад се узме у обзир и то, да ће се тај комад са позоришне особито морати доплати, оцјењивачу се не може на ино него да препоручи, да се та драма награди наградом од 200 фор.

На основу тог једногласног мишљења досуђује се награда од 200 фор. из фонда Никшићког дјела „Ускоци“, са жељом, да писац узме у обзир примједбе оцјењивачке при штампању свога дјела.

У смислу чл. 19. устава подноси се дјело са значајним писмом, које скрива име пишчево, скупилини, да се тамо досуђена му награда прогласи.

Члан А. Сандић подноси свој извјештај о расправи П. Ровинскога „О рукописном зборнику Михаилу Милорадовића, нађеном у манастиру св. Луке у јуни нишњској, а састављен и преписан у Москви 1714 и 1715 год.“

Описујући и приказујући тај зборник П. Ровинскога извио је у тој својој

само Паштровићима који су и иначе обилати водом него и околним сусједима који су при јакој љетној суши код свију тешкоћа принуђени ради млива овђе долазити.

На ову врло лијену и хладну воду састала се сва Махмутова војска.

У овом селу на дну, на јужној страни ријеке, а на једном кршевитом брежуљку, налази се црквица светог Саве првог српског Архиепископа и просвјетитеља. Простором и љепотом није одвојила од споменутих. А ако ће мо вјеровати народној традицији једном до сад познатом наслоу, зидали су је сељани негдје у седамнаестом вијеку као завјет српском патрону за посредовање код Бога за престанак колере. Турци опљачкаше село и црквицу, тако да су је сељани касније, у првој половини овог столећа, скоро из нова обновили, како се данас види.

XV.

На јужно западној страни села Крцаца под селом Катуним које Крцу лежи на јужној страни, далеко око петнаест минута морем, диже се Смоковац, брежуљак на ком су Перацији кад су из Црмнице санили у Паштровиће, саградили једну кулу за одбрану од морских гусара. У ову се кулу може сухим само с источне стране а с три друге стране окружена је морем.

Јужно овој кули и у незнатној даљини лежи мало острво „Шкољци.“

расправи и претресао мал не и све, што се до сад зна у нас, па и у Руси, о тој врсти књижевности, језиком, петина, подоста назгодним, али по суштини и ствари начином и разбором темелним и критичким.

Према томе оцјењивач предлаже да се прими ова расправа Павла Долоновића Ровинског и да му се учини по жељи „посебним отштампањем неколико екземплара“ расправе му, али да уредништво дотјера, колико се може, језик, а писац да још једном упореди наведена мјеста у расправи са онима у зборнику приказаном, било прије, или кад се расправа ова у „Љетопису“ уштампа.

На основу те оцјене прима се споменута расправа за „Љетопис“.

Члан А. Сандић подноси оцјену своју о препису писма која се тичу прве владавине кнеза Михаила М. Обреновића, поднесена од наследника пок. пароха Јована Димитријевића из Нових Карловаца (Саса).

У писмима тим као оно у огледалу каквом приказана је позната по имену Вучићева буна за кнеза Ми аила и захвата вријеме од 20 марта 1840 па онда без прекида од 20. августа 184 до 30. јуна 1843, уређана у препису овом, готово редом хронолошким.

Писма та по мишљењу оцјењивачево, била би поуздано градиво српског историографа и заслужила би да се штампом сачувају у књизи као што је „Љетопис“ — покаже ли се, да нијесу до сад гдје већ штампана.

Не примају се споменута писма за „Љетопис“, пошто су многа од њих већ угледала света, а за посебно штампање истих нема се средстава.

Члан А. Сандић подноси своје мишљење о рукопису Димитрија Руварца: „Протокол о пуномоћима посланика свештеничких, световних и војних, који бише на српском народном сабору у Ср. Карловцима 1735 год., а из тадање састављене митрополије српске, карловачко-биоградске“.

РАСПИС НАГРАДЕ.

I.

„Матица Српска“ расписује из фонда Јована па. Наке В. С. Милушићкога за г. 1891. ове награде и тражи да се за њих напишу:

1. Ова дјела:

1. Роман, драма или шаљива игра, приповијетка или повеле из српског живота. Награда од 50 до 500 фор. — Рок Петровдан 1891.

2. Књига за народ о заразљивим болестима. — Награда од 100 до 300 фор. Рок Петровдан 1891.

II. За саставе за „Љетопис“:

1. Студија, монографија или расправа из српске историје.

2. Студија или расправа о бројном, привредном кретању српског народа.

3. Студија или расправа из српске књижевности.

4. Земљописна или етнографска расправа или путопис и по српским крајевима и земљама.

Награда је за сваку такву студију, расправу или монографију од 50 до 150 фор. према величини и вредности дјела.

Жене с ђецом, затворене у кули, превезоше се из куле на острво кад видјеше какав зулум Турци по Крцу граде.

Кад су турци запалили „буду“ неки препливаче на острво с пушкама и ножевима на леђи. Жене нијесу имале оружја него кућелама и гвозденим лопатама с којим се лб преће, дочекају пливаче и стану пут њих махати да на острво не ишају. Само се један острва дохватио, и случајно наиђе на колијевку у кој ј је спавао мали Митар, касније честити и родољуби калуђер Димитрије Перацић. Архимандрит, Турци дохвати за свилени повој и из колијевке извуче Митра, и хтједе с њим у море. У том часу његова стрица Јелена рођ. Срзентић, која му се пашла ближа од матере, удари Турчина лопатом те он пушти дијете а повој однесе. *)

*) У поменутој биографији овога Архимандрита, овај се догађај не спомиње. Мислим да учени књижевник г. Петровић, најје имао при писању опсежне покојникове биографије, покојникову автобиографију коју сам ја у манастиру Режевићу год. 1878, док сам још богословске предмете учио, имао прилике видјети. Она би нам врло добро дошла за будућу историју особито Далмације Босне и Херцеговине. Кад сам иету тригоду из предлетане 1885, при опсеу манасти. Режевића, није се могла наћи!

Димитрије.

*) В опширније у Српско-далматинском „Магацину“ 1845 од пок. Стевана М. Љубише; и у моју књиж. митрополит Црногорски Висарион Љубиша.

**) По најновијем „Шематизму правосл. Епарх. Беокогорске, Дубров. и Сичанске“ овај градић број 29 кућа, и 163 душе, од којих три куће и 16 душа, подицају под парох. Тудоровску, а остале под м. Прасквицу.

***) Све су ове црквике запуштене; од Госпођинске виде се равалине остаци; А св. Преображенску уела је влада те је војницима за стражарицу служила. Нико ми није знао казати дали је Госпођинска посвећена била Рођењу или Усељењу Пресвете Богородице! Димитрије Миковић.

Дјела на расписане награде не могу писци пиљати под својим именом него ваља да означе дјела своја каквим натписом или знаком. Име, презиме, карактер и мјесто где станује писац ваља у особитом писму написати, писмо запечатити и обиљежити га оним истим натписом или знаком, који је с поља на самом дјелу.

Само ће се она писма отворити, на којима је исти натпис или знак који се налази и на дјелима којима се награда досуди. Остала ће се писма спалити.

Рукописи се не враћају.
Награда се издаје тек онда, кад писац поднесе дјело штампано, осим ако с „Матицом“ о томе што друго не уговори.
Награда се губи ако писац не изда дјело своје на свијет за годину дана, а међутим није што друго уговорио.

Писац је дужан од свога награђеног дјела кад изађе из штампе, послати „Матици“ 25 комада.

Чланци и расправе за „Бетонис“ као и награђене поведе и приповијетке штампане се напријед у „Бетонису“, а послје остаје право и писцу и „Матици“, да их може репринтовати и посебице.

Према количини преосталог новца „Матица“ је вољна примати и по вриједности награђивати и друга научна, популарно научна и забавна дјела, саставке и чланке остављајући писцима на вољу, да могу, слободно бирати предмете.

Нарочито се напомиње, да је главна скупутина овластила књижевно одјељење и одбор, да могу издати награде из фонда Накиног и оним чланцима и дјелима, која дођу и мимо расписане награде, или која су већ стигла из се налазе на оцјени, и то у текућој години и прије главне скупштине, ако књижевно одјељење и одбор пронађу, да прислани саставци заслужују награде.

II.

„Матица Српска“ понавља из задужбине Јована Стојића и жене му Терезије за годину 1891. награду од 50 дуката за дјело: „Популарна естетика за одраслије Српкиње“, до 31 децембра 1891.

Уједно се напомиње, да су из ове задужбине с роком до 31 децембра 1890. још из лавске скупштине расписане ове награде:

1. Историја српске књижевности за школу. — Награда 100 дуката.
2. Историја Срба у Угарској од најстаријих времена до данас. — Награда 100 дуката.
3. Расправа о Буњевцима за „Бетонис“. — Награда 100 дуката.
4. О земљорадничким приликама којег већ краја у ком сам наш народ живи. — Награда 100 дуката.

По одлуци скупштине ове четири теме расписане са на ново награда с роком до 31 децембра 1891., ако на њих не стигне ни једно дјело до 31 децембра 1890.

Дјела на расписане награде не могу писци пиљати под својим именом него ваља да метну на дјелима својима какав натписни знак.

Име, презиме, карактер и мјесто где станује писац ваља у особитом писму написати, писмо запечатити и обиљежити га оним истим натписом или знаком, који је с поља на самом дјелу.

Само ће се она писма отворити, на којима је исти натпис или знак који се налази и на дјелима, којима се награда досуди. Остала ће се писма спалити.

Рукописи се не враћају.
Награда се издаје тек онда кад писац поднесе дјело штампано, осим ако с „Матицом“ о томе што друго не уговори.

Награда се губи, ако писац не изда дјело своје на свијет за годину дана а међутим није што друго уговорио. Писац је дужан од свог награђеног дјела, кад изађе из штампе, послати „Матици“ 25 комада.

Награђене расправе штампане се најприје у „Бетонису“, а послје остаје право и писцу и „Матици“, да их могу репринтовати и посебице.

Из главне скупштине „Матице Српске“, у Новоме Саду 30. августа (11. септ.) 1890.

Пресједник „М. Српске“:
А. Хаџић с. р. Милош Димитријевић с. р.
секретар. кр е вјетник.

ЧИТУЉА.

Прошле недјеље, 23 септ. по нов., умрло је чувени државни економиста, Леврентије Стајн.

О покојнику славамо у „Бранику“, по прилици из пера његова ученика дра Мих. Полита Десанчића, овај помен:

Један од највећих јевропских научењака: Лоренц Стајн умрло је 11 септ. т. г. у Бечу у 75. години свога живота.

У државним наукама Лоренц Стајн нема себи равна: оно што је он написао, то је тако извршено, тако многобројно, да

превазилази све што је досад у државним наукама писано.

Старија српска генерација, која се учила на бечком свеучилишту, сјећа ће се свагда тога великог научењака; сјећа ће се оне племените појаве на катедри кад је Стајн свагда стојећи, по читав сахат непрестанце у течној говору, са сјевероњемачким наглавом државне науке предавао. За Србе се јако интересовао, и један од највјернијих ђака и велики поштоватеља био му је др. Мих. Полит-Десанчић.

Др. Стајн родио се у Екерфелду у Шлезвиг-Холштајну од страе племићке породице.

Живот Стајна је врло буран. Требао је бити солдат и провео је као дијете неколико година у једном милитарном заводу, док га краљ Фридрих VI. предаде у гимназију у Фленсбург. Затим дође у Немачку на универзитету у Јену гдје буде 20. маја 1840. за доктора права и државних наука „првога карактера“ промовиран. Накоро оде у Париз гдје се три године бавио и гдје као младић од 27. година написао прво знаменито дјело: *Der Socialismus und Communismus des heutigen Frankreichs* што је у читавој Јевропи велику сенсацију учинило. Затим је написао дјело: *Geschichte der sozialen Bewegung in Frankreich* а у друштву са Варкенигом написао је: *Französische Rechtsgeschichte* — сва ова знаменита дјела спадају у његово млађано доба.

Г. 1846. постане доцентом на свеучилишту у Гилу. Многи универзитети у Пруској искали су га за професора, ал пруска влада због политичнога држања Стајновога није то допустила. У бурној години 1848. др. Стајн је стао у убојите редове Нијемаца те се тукао против Данаца. Пошље револуције од г. 1848—49. отишао је Стајн опет у Париз. Ту му понуди Наполеон да буде или професор државне економије или да ступи у државну службу. Но Стајн као прави Нијемац није се могао привољети да остане у Француској. Његово познанство са аустријским министром Бруком буде повод да дође у Беч. Ту министар Брук понуди Стајна да уђе у министарство. Но он предпостави да буде професором. И тако г. 1854. буде именован професором државних наука на бечком свеучилишту. Још прије његовога доласка у Беч, почело је излазити у Немачкој његово знаменито дјело: *System der Staatswissenschaft*. Други дио тога дјела: *Die Gesellschaftslehre* који је у г. 1856. изашао учинио је велики утисак. Као професор државне економије издао је његово дјело: *Lehrbuch der Nationalökonomie* и *Lehrbuch der Finanzwissenschaft*. Од омањих његових дјела правили су утиске: *Die Frau auf dem Gebiete der Nationalökonomie*, *Der Wucher*, и *Die Lehre vom Heerwesen als ein Theil der Staatswissenschaft*. Но најогромније је његово дјело: *Die Verwaltungslehre* од којег дјела је осам књига изашло и које је дјело оставио недокончено. Већи дио Стајнових дјела преведен је готово на све језике, чак и на јанански.

Стајн као сваки велики учењак имао је и жестоке противнике. Бечка „Нова Преса“ писала је годинама против њега.

Др. Стајн још као професор упустио се у велика подухећа и стекао је био велики иметак. Но тај велики иметак изгубио је опет у несретним подухећима, тако да је за кратко вријеме био и у конкуренцији. Његови многобројни пријатељи избавили су га из конкуренције и спасли су му његову огромну и знамениту библиотеку, која је била у опасности да се прода. Иза те његове несреће, живио је од своје професорске пензије и од својих научних радова.

Професор Стајн волио је Србе и прорицао је Србима велику будућност. Он је свога ђака Полита подстреквао да о српским стварима пише њемачки. И кад је Полит у г. 1857. написао у часопису: *„Deutsche Vierteljahresschrift“* неку студију: *„Mittheilungen aus Serbien“* — др. Стајн написао је увод. Др. Стајн препоручио је Политу уредништву знаменитих новина *„Augsburger Allg. Zeitung“* и поводом те препоруке писао је др. Полит о српским стварима преко 25 година у те знамените новине. Много година стајао је др. Полит у приједи са др. Стајном и свагда кад би у Беч дошао, било му је уживање, да се састане и поразговори са својим старим професором.

Кад је др. Стајн ове године 20 маја славио своју педесетогодишњицу доктората, те примао честитке из свију крајева свијета, честитао му је и др. Полит, изјавив живу жељу, да види још једном свога старог професора. На жалост, та се жеља испунила није. Др. Стајна нема више међу живима!

Нека му је лака земља и вјечити спомен међу српским ђацима, који су некад сдушали његова дивна предавања и који му имају много захвалити за своје знајствено изображење.

Јосиф Мишкатовић, нар. заступник у загребачком и пештанском зем. сабору, „Златно перо“, некад опозиције а за тим народне странке, умрло је у Загребу, 20 септембра (2 октобра).

Задарски „Српски Глас“ у 37 броју донио је ову немилу вијест:

Јутрос у 9 сати преминуо је овдје у Задру, након дуге и неукротиве болести, државни пододвјетник

СТЕВО ГОЈКОВИЋ,

родом из Херцег-Новога у Боки которској. Покојник бијаше Србин вјере правослвнне, и са свог племенитог осјећања и своје благе нарави у опће љубљен и штован међу пријатељима и познаницима, које је његова прерана смрт, у највећем жеку мушке снаге (не бијаше му још ни 40 година), управ немило коснула.

Ми, који смо Гојковића још из ране младости лично познавали, знамо најбоље како је његово поштен и безазлено срце под званичном одором куцало, и како се покојник за судбином свога рода и огњишта заносио.

Полажући овај скромни цвијетак на хладну раку непрежаљеног пријатеља, доброг Стева, изричемо својти му и родбини наше топло саучешће у њиховој големој жалости.

А теби, покојниче, нека је лака црна земља и вјечан спомен међу пријатељима и знајцима!

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

„Српска Читаница“ изјављује овим путем најтоплију благодарност ниже означенијем уредништвима, која су имала доброту, да јој у току ове године шиљу своје листове, било са свим бесплатно; било под којим другим новолнијем условима:

„Дневниг Листа“, „Одјека“, „Малих Невина“, „Вича“, „Српске Независности“, „Велике Србије“, „Народне Мисли“, „Биоградских општинских Новина“, „Ворца“, „Радикалаца“ (шабачког), „Грађанина“ (пожаревачког), „Српског Гласа“ (из Задра), „Гласа Пригорца“ и „Нове Зете“ (из Цетиња).

Тако исто најтоплије благодари и

О Г Л А С И.

!!! АКО ХОЋЕТЕ !!!

добро и јефтино назарити, наручите брзо за мушке:

Једно цијело одијело од стофе, фино, нов начин (капут, прелук и гаће) добро рађено, приђе за фиор. 18 —, сад за фр. 10 —.

Исто одијело, прве врсте, приђе фиор. 22. —, сад фр. 14. —.

Исто одијело, особите врсте, приђе фиор. 30. —, сад фр. 18. —.

За дјетиће од 8—16 година.

Цијело одијело од стофе, фино, одабрана кроја (капут, прелук и гаће) приђе фр. 15. —, сад фиор. 8. —.

Исто одијело, прве врсте, приђе фиор. 22. —, сад фр. 12. —.

За дјецу од 2—10 год.

Цијело одијело, најфиније опреме, приђе фиор. 7.50., сад фиор. 3.80.

Исто одијело, прве врсте, приђе фр. 12. —, сад фр. 5.50

Исто одијело, особите врсте, приђе фр. 18. —, сад фр. 8. —.

При наруџбинама молимо да се мотри на ово:

При одијелима за одрасле молимо назначити тачно у сантиметрима ширину груди и дужину крока, а за дјетиће и дјецу доба живота. Шаће се одмах тек се пошље новац, или на исплату на пошти (ривалсу).

Особита напомена: Сва поменута роба најбоље је врсте и продаје се по ту нечувено малу цијену само ради превелике стоварене отовине.

KLEIN'S

Internationales Waaren-Exporthaus
Wien, I., Kohlmessergasse 7.

Што се не би свидјело купцу, измијениће се другим, или ће се врати новац.

(23—25)

г. Васи Пелагићу, који јој је изводио поклонити неколико својих списа.

Иза сједнице друштва „Српске Читанице“

у Женеви, 16 септембра 1890.

Предсједник:

А. С. Мијатовић.

Дјеловеља и благодјелник:
Ахило Р. Михаиловић.

Поруке уредништва и администрације.

Г. Игњату Г. Гаталу, Мостар. — Како је претплата Г. Лаза Ш. Голубовића касно стигла за другу половину ове године, ми мишљасмо да ће му бити повољније, ако се почне 1. октобра 1890. па да траје до 1. априла 1891. Молимо да нам опростите што вас нијесмо о том извјестили. Да бисмо покајали своју погрешку, послали смо Г. Лазу Ш. Голубовићу са данашњом поштом и све бројеве од септембра.

Адм. Гл. Цри.

О Г Л А С И.

Жигосане поштанске марке!

као и „отворена писма“ купујем у свакој количини, по највишој цијени, исто продајем и мијељам, само тражим поште и поштомарке. Првом поштом шаљу се новци.

Weiss H. J.

Papir- u. Briefmarkenhandlung

Budapest, Museumring 29.

(Основано 1876)

(6—6)

За цијелу Француску

набављам извјештаје о приликама породичним, трговачким, финансијским, индустријским, политичким, судским и другим.

Јемчим за петничност. За један извјештај дописом плаћа се 10 франака.

Обратите се на

P. Erard

52 rue des Pyrenées

Paris.

О Г Л А С И.

!!! С В А К О !!!

!! УШТЕДИ 100 НА 100 !!

АКО НАРУЧИ ОВЕ СТВАРИ:

Цијеле гаће (чакшире) од стофе, инглеске, (сваке мјере), приђе фр. 4. —, сад фр. 1.55.

Цијеле гаће од стофе (сваке мјере) прве врсте, приђе фр. 4.80, сад фр. 1.95.

Цијеле гаће од стофе (сваке мјере) особите врсте, приђе фр. 6. —, сад фр. 2.80.

Дјечја одијела за праће, од 2—10 год., праве боје по фиор. 1.30, 1.50—1.80 до 2.20.

Гаће за праће, пртене, за радине сваког посла од 90 новч. до фр. 1.80.

Дјечја хаљиница, одабран прибор, фина до 6 год., приђе фр. 2, сад 90 н.

Дјечја хаљиница, одабран прибор, од најфинија кртона, до 6 година, приђе фр. 3. —, сад фр. 1.10.

Женске кошуље везене, од постава обичног, приђе фр. 1.50, сад 80 н.

Женске кошуље везене, од фина постава, приђе фр. 2.20, сад фр. 1.10.

Женске кошуље од шифона, врло фино везене, приђе фр. 2.10, сад фр. 1.20.

Радничке кошуље, најтеже врсте у све боје по 80 новч., 90 новч., фр. 1. —, фр. 1.10.

Стофа за цјелокупно прољетне или љетње одијело у све боје за највишег човјека фр. 4. —.

Одабран клубук, најновија чина фр. 1.50.

Ко буде наручио клубука, да изволи назначити обим главе, за гаће ширину крока (дужина ноге изнутра) у сантиметр, за дјецу доба живота. Вриједи заиста да сваки покуша наручити што, да се увјери о ванредној јефтини и вљаности робе. Шаће се одмах тек се пошље новац или на исплату на пошти. Молимо да се добро мотри на адресу:

KLEIN'S

Internationales Export-Waarenhaus
Wien, I., Kohlmessergasse 7.

Што се не би свидјело купцу, измијениће се другим, или ће се врати новац.

(23—25)